בשבחי הצלף הצבאי

בתגובה על "דם ודם" מאת גדעון לוי ("הארץ", 20.11)

שוב עורך גדעון לוי סיכול ממוקד קולקטיבי לצלפי צה"ל. לוי כותב: "הטענה הישראלית השגורה היא שהחיילים, בניגוד למחבלים, אינם מתכוונים להרוג. אם כך, לְמה בדיוק מתכוון הצלף כאשר הוא יורה באש חיה בראש או בחזה של מפגין שנמצא הרחק ממנו ואינו מסכן אותו? וכאשר הוא יורה בגבו של ילד שנמלט על נפשו? האם אין הוא מתכוון להרוג אותו?".

יודגש: צלף היורה בכוונה תחילה לעבר אזרח – יהיה זה גבר, אישה, זקן או ילד – חייב לתת את הדין; כך גם מפקד הנותן הוראה כזאת. הצלף הצבאי מצויד באמצעי אופטי רב עצמה, ולפיכך יכולת ההבחנה שלו גדולה במיוחד; הנזק האגבי שהוא גורם קטן ביותר, ולפעמים מבוטל. לפיכך, הפעלה מושכלת וראויה של צלפים היא צו השעה.

צה"ל שואף להכשיר צלפים העומדים באמות מידה גבוהות, מקצועיות וערכיות. הצלף הצבאי, ככל חייל אחר, מחויב בראש ובראשונה ל"רוח צה"ל" – הקוד האתי של צה"ל – ולסעיף "טוהר הנשק" הנכלל בו.

לאור התבטאויות שנשמעו לאחרונה, אדגיש כי בתנאים מסוימים (למעט לחימה פעילה) אין היתר ללוחם, כמו לשוטר, להפעיל את נשקו באופן קטלני: כאשר אדם נכנע או מנוטרל, או כאשר אינו מהווה עוד סיכון ללוחם או לאחרים, אין הצדקה לפגוע בו. לוחם, כמו שוטר, חייב לנהוג בכל מצב במקצועיות ובזהירות הראויה, להפעיל שיקול דעת ולבחון אפשרויות פעולה אחרות (כמו מעצר).

ויוזכר: בנסיבות מסוימות, לוחם עלול לתת את הדין על מילוי "פקודה בלתי חוקית בעליל".

שימוש בצלפים הוא לא רק חוקי, אלא במקרים רבים מוסרי יותר מאשר שימוש באמצעי לוחמה אחרים. ראוי לפיכך לעודד שימוש נרחב, מרוסן ואחראי בצלפים, ולא לסכל את פעילותם.

רס"ן (מיל') ד"ר עידן ירון, המכללה האקדמית אשקלון